

Yleiset tuomioistuimet - Latvia

Tässä osassa kerrotaan Latvian yleisten tuomioistuinten järjestelmästä.

Yleiset tuomioistuimet – johdanto

Latviassa lainkäytöstä vastaavat **alioikeudet**, **aluetuomioistuimet** ja **korkein oikeus**.

Riita- ja rikosasioita käsitellään yhteensä 40 tuomioistuimessa, jotka on jaettu **kolmeen oikeusasteeseen**: 34 alioikeuteen (*rajonu vai pilsētu tiesas*), viiteen aluetuomioistuimeen (*apgabaltiesas*) ja korkeimpaan oikeuteen (*Augstākā tiesa*).

Latviassa on seuraavat alioikeudet ja aluetuomioistuimet:

Nro	Alioikeudet	Alueellisten tuomioistuinten alueellinen toimivalta
1.	1.1. Kuldīgan alioikeus (<i>Kuldīgas rajona tiesa</i>)	Kuurinmaan aluetuomioistuin (<i>Kurzemes apgabaltiesa</i>)
	1.2. Liepājan alioikeus (<i>Liepājas tiesa</i>)	
	1.3. Saldusin alioikeus (<i>Saldus rajona tiesa</i>)	
	1.4. Talsin alioikeus (<i>Talsu rajona tiesa</i>)	
	1.5. Ventspilsin alioikeus (<i>Ventspils tiesa</i>)	
2.	2.1. Daugavpilsin alioikeus (<i>Daugavpils tiesa</i>)	Latgalen aluetuomioistuin (<i>Latgales apgabaltiesa</i>)
	2.2. Rēzeknen alioikeus (<i>Rēzeknes tiesa</i>)	
3.	3.1. Ogren alioikeus (<i>Ogres rajona tiesa</i>)	Riian aluetuomioistuin (<i>Rīgas apgabaltiesa</i>)
	3.2. Riian kaupungin Kuurinmaan piirin alioikeus (<i>Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa</i>)	
	3.3. Riian kaupungin Latgalen piirin alioikeus (<i>Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa</i>)	
	3.4. Riian kaupungin Vidzemen piirin alioikeus (<i>Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa</i>)	
	3.5. Riian kaupungin Zemgalen piirin alioikeus (<i>Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa</i>)	
	3.6. Riian kaupungin pohjoisen piirin alioikeus (<i>Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa</i>)	
	3.7. Riian alueen alioikeus (<i>Rīgas rajona tiesa</i>) ¹	
4.	4.1. Alūksnen alioikeus (<i>Alūksnes rajona tiesa</i>)	Vidzemen aluetuomioistuin (<i>Vidzemes apgabaltiesa</i>) ²
	4.2. Cēsisin alioikeus (<i>Cēsu rajona tiesa</i>)	
	4.3. Gulbenen alioikeus (<i>Gulbenes rajona tiesa</i>)	
	4.4. Limbažin alioikeus (<i>Limbažu rajona tiesa</i>)	
	4.5. Madonan alioikeus (<i>Madonas rajona tiesa</i>)	
	4.6. Valkan alioikeus (<i>Valkas rajona tiesa</i>)	
	4.7. Valmieran alioikeus (<i>Valmieras rajona tiesa</i>)	
5.	5.1. Aizkrauklen alioikeus (<i>Aizkraukles rajona tiesa</i>)	Zemgalen aluetuomioistuin (<i>Zemgales apgabaltiesa</i>) ³
	5.2. Bauskan alioikeus (<i>Bauskas rajona tiesa</i>)	
	5.3. Dobelen alioikeus (<i>Dobeles rajona tiesa</i>)	

	5.4. Jelgavan alioikeus (<i>Jelgavas tiesa</i>)	
	5.5. Jēkabpilsin alioikeus (<i>Jēkabpils rajona tiesa</i>)	
	5.6. Tukumsin alioikeus (<i>Tukuma rajona tiesa</i>)	
6.	6.1. Hallinnollinen alioikeus (<i>Administratīvā rajona tiesa</i>)	Hallinnollinen aluetuomioistuin (<i>Administratīvā apgabaltiesa</i>)

¹ Riian alueen alioikeudella on toimipaikka Jūrmalassa, ja sen alueellinen toimivalta vastaa Riian alueen alioikeuden toimivaltaa.

² Vidzemen aluetuomioistuimella on toimipaikka Madonassa, ja sen alueellinen toimivalta vastaa Alūksnen, Gulbenen ja Madonan alioikeuksien toimivaltaa.

³ Zemgalen aluetuomioistuimella on toimipaikka Aizkrauklessa, ja sen alueellinen toimivalta vastaa Bauskan, Aizkrauklen ja Jēkabpilsin alioikeuksien toimivaltaa.

Hallintolainkäyttöasioita käsittelevät seuraavat tuomioistuimet:

- hallinnollinen alioikeus (*Administratīvā rajona tiesa*)
- hallinnollinen aluetuomioistuin (*Administratīvā apgabaltiesa*)
- korkeimman oikeuden hallintolainkäyttöasioiden jaosto (*Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments*).

Hallinnollisen aluetuomioistuimen ja hallinnollisen alioikeuden alueellinen toimivalta käsittää Latvian koko hallinnollisen alueen. Hallinnollisella alioikeudella on viisi toimipaikkaa, yksi kussakin tuomiopiirissä (Riika, Jelgava, Rēzekne, Valmiera ja Liepāja).

Tuomioistuinten alueellinen toimivalta vahvistetaan [☞ alioikeuksista, aluetuomioistuimista ja alueellisesta toimivallasta annetussa asetuksessa](#).

Tuomioistuinten toimivalta

[☞ Rikosprosessilain](#) mukaisesti alioikeus toimii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena kaikissa rikosasioissa. Riian kaupungin Vidzemen piirin alioikeus on toimivaltainen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikosasioissa, joihin liittyy valtiosalaisuuksia. Aluetuomioistuin toimii muutoksenhakutuomioistuimena alioikeuden tuomioihin liittyvissä täysimittaisista muutoksenhakua koskevista asioissa (*apelācija*). Minkä tahansa alemman oikeusasteen tuomioistuimen tuomiota koskeva, oikeuskysymykseen rajoittuva muutoksenhaku (*kasācija*) käsitellään korkeimman oikeuden rikosasioiden jaostossa (*Augstākās tiesas Krimināllietu departaments*). Alioikeudet käsittelevät rikosasioita yhden tuomarin kokoonpanossa. Jos kyse on tavanomaista monimutkaisemmasta rikosasiasta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti voi määrätä, että asia käsitellään kolmen tuomarin kokoonpanossa. Rikosasiaa käsittelevät muutoksenhaut, sekä täysimittaiset että oikeuskysymystä koskevat, käsitellään useamman tuomarin kollegiossa.

[☞ Siviiliprosessilain](#) mukaisesti alioikeus käsittelee riita-asiat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena, lukuun ottamatta asioita, jotka on lain mukaan käsiteltävä aluetuomioistuimessa. Riitauttamaton täytäntöönpano koskevat vaatimukset (*bezstrīdus piespiedu izpildīšana*) ja velvoitteiden pakkotäytäntöönpano tuomioistuimen määräyksestä (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*) käsitellään asianomaisen alioikeuden kiinteistörekisteriosastossa. Aluetuomioistuimet käsittelevät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena seuraavia asioita:

- kiinteän omaisuuden omistusoikeuteen liittyvät oikeusriidat, lukuun ottamatta omaisuuden ositusta puolisoitten välillä
- patenttioikeuksia, tavaramerkkien suoja ja suojattuja maantieteellisiä merkintöjä koskevat asiat
- luottolaitosten maksukyvyttömyyttä ja selvitystilaan asettamista koskevat asiat.

Jos asiaan liittyy useita vaatimuksia, joista osa kuuluu alioikeuden ja osa aluetuomioistuimen toimivaltaan, tai jos alioikeus on hyväksynyt vastakanteen, joka kuuluu aluetuomioistuimen toimivaltaan, asia käsitellään siviiliprosessilain mukaisesti aluetuomioistuimessa. Riian aluetuomioistuin on toimivaltainen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena riita-asioissa, joihin liittyy valtiosalaisuuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa riita-asiat käsitellään yhden tuomarin kokoonpanossa, kun taas muutoksenhakuasiat (sekä täysimittaiset että oikeuskysymystä koskevat) käsitellään useamman tuomarin kollegiossa.

Hallinnollisia rikkomuksia käsitellään alioikeuksissa ja aluetuomioistuimissa, joilla on toimivaltaa siviili- ja rikosoikeudellisissa asioissa. [☞ Hallinnollisia rikkomuksia koskevan lain](#) mukaan viranomaispäätöksistä voidaan valittaa alioikeuteen. Alioikeuden tuomarin ratkaisusta voidaan valittaa aluetuomioistuimeen, jos hallinnollisia rikkomuksia koskevassa laissa nimenomaisesti niin säädetään. Valitustuomioistuimen ratkaisusta hallinnollista rikkomusta koskevassa asiassa ei voida valittaa, ja se tulee lainvoimaiseksi antamispäivänä.

[Hallintomenettelylain](#) mukaan hallintolainkäyttöasioita käsitellään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena toimivassa hallinnollisessa alioikeudessa, jollei laissa toisin säädetä. Jos asiaa ensimmäisenä oikeusasteen tuomioistuimena käsittelevä hallinnollinen alioikeus joutuu tarkistamaan valtiosalaisuuteen kuuluvia tietoja, asia käsitellään Riian hallinnollisessa alioikeudessa. Jos laissa säädetään, että hallintolainkäyttöasioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena toimii hallinnollisen alioikeuden sijasta hallinnollinen aluetuomioistuin tai korkeimman oikeuden hallintolainkäyttöasioiden jaosto, tätä koskeva hakemus toimitetaan tilanteen mukaan joko hallinnolliselle aluetuomioistuimelle tai korkeimman oikeuden hallintolainkäyttöasioiden jaostolle. Hallintolainkäyttöasian osapuoli voi hakea muutosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pääasiassa antamaan tuomioon tai täydentävään tuomioon, jollei laissa säädetä, että tuomioon ei voida hakea muutosta tai että siihen voidaan hakea muutosta ainoastaan oikeuskysymyksen osalta. Hallinnollisen alioikeuden tuomioon, joka ei ole vielä tullut lainvoimaiseksi, voidaan hakea muutosta hallinnollisessa aluetuomioistuimessa. Hallintolainkäyttöasian osapuoli voi hakea muutosta oikeuskysymyksen osalta muutoksenhakutuomioistuimen tuomioon tai täydentävään tuomioon, jos kyseinen tuomioistuin on rikkonut aineellis- tai prosessioikeudellisia sääntöjä tai on ylittänyt toimivaltansa menettelyn aikana. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelee hallintolainkäyttöasioita yhden tuomarin kokoonpanossa tai kollegiossa, kun taas muutoksenhakutuomioistuimessa asioita (sekä täysimittaisia että oikeuskysymystä koskevia) käsitellään pelkästään kollegiossa.

[Patenttilain](#) mukaan riita-asioissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena toimiva Riian aluetuomioistuin käsittelee seuraavia keksintöjen oikeudelliseen suojaan liittyviä asioita:

- patenttioikeuksien palauttaminen
- patentin mitätöinti
- aiempaan käyttöön perustuva oikeus
- patentin laiton käyttö (patentin loukkaus)
- patentin loukkaamattomuuden vahvistaminen
- lisenssin myöntäminen, lisenssisopimuksen ehdot tai ehtojen noudattaminen
- oikeus saada korvausta siitä, ettei keksinnön julkinen käyttö ole mahdollista.

[Mallioikeuslain](#) mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena toimiva Riian aluetuomioistuin käsittelee seuraavia mallien oikeudelliseen suojaan liittyviä riita-asioita:

- mallioikeuden tunnustaminen
- mallin rekisteröinnin toteaminen mitättömäksi
- mallin laiton käyttö (mallioikeuden loukkaus)
- lisenssin myöntäminen, lisenssisopimuksen ehdot tai ehtojen noudattaminen.

Korkein oikeus koostuu riita-asioiden, rikosasioiden ja hallintolainkäyttöasioiden jaostoista sekä riita-asioiden kamarista. Kamari käsittelee kaikki täysimittaiset muutoksenhaut, jotka koskevat aluetuomioistuinten ensimmäisenä oikeusasteena antamia päätöksiä. Korkeimman oikeuden riita-asioiden, rikosasioiden ja hallintolainkäyttöasioiden jaostot ovat tuomioistuijia, jotka käsittelevät alioikeuksien ja aluetuomioistuinten antamiin tuomioihin liittyviä oikeuskysymyksiä koskevat muutoksenhaut, ja toimivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena asioissa, jotka koskevat valtionalouden tarkastusvirastoa (*Valsts kontroles padome*) koskevan lain 55 §:n mukaisesti tehtyjä valtionalouden tarkastusviraston päätöksiä. Korkeimman oikeuden kamari toimii kolmen tuomarin kokoonpanossa. Korkeimman oikeuden jaostot toimivat kolmen tuomarin kokoonpanoissa ja tietyissä laissa säädetyissä tapauksissa useamman tuomarin kokoonpanossa.

Kiinteistörekisteriosastojen (*zemesgrāmatu nodaļas*) tuomarit tekevät kiinteää omaisuutta ja niihin liittyviä oikeuksia koskevat merkinnät rekisteriin, käsittelevät riitauttamattomia täytäntöönpanoa koskevia vaatimuksia ja velvoitteiden pakkotäytäntöönpanoasioita tuomioistuimen määräyksestä. Kiinteistörekisteriosastojen tuomareiden oikeudellinen asema vastaa alioikeuden tuomarien oikeudellista asemaa. [Kiinteistörekisterilain](#) mukaisesti kiinteistörekisteriosastojen **alueellinen toimivalta** vastaa alioikeuksien alueellista toimivaltaa sillä poikkeuksella, että Riian kaupungin kiinteistörekisteriosasto vastaa Riian kaupungin Kuurinmaan piirin alioikeuden, Riian kaupungin Vidzemen piirin alioikeuden, Riian kaupungin pohjoisen piirin alioikeuden, Riian kaupungin keskuspiirin alioikeuden, Riian kaupungin Latgalen piirin alioikeuden ja Riian kaupungin Zemgalen piirin alioikeuden toimivaltaa ja että Riian alueen kiinteistörekisteriosasto vastaa Riian alueen alioikeuden (*RTgas rajona tiesa*) ja Siguldan alioikeuden (*Siguldas tiesa*) alueellista toimivaltaa.

Oikeudelliset tietokannat

Tietokannan nimi ja URL-osoite

[Kansallinen tuomioistuinportaali](#)

[eTiesas – Kansallinen tuomioistuinportaali](#)

[Korkein oikeus](#)

Onko tietokannan käyttö ilmaista?

Kyllä, tietokantaa voi käyttää **maksutta**.

Lyhyt kuvaus tietokannan sisällöstä

Kansallinen tuomioistuinportaali tarjoaa ajantasaista tietoa Latvian tuomioistuimista.

Kansallisessa tuomioistuinportaalissa voi tarkastella tuomioistuinten antamien tuomioiden anonymisoitua tietokantaa, seurata oikeudellisia menettelyjä sähköisessä muodossa, jättää tuomioistuimille sähköisiä kanteita, laskea oikeudellisten menettelyjen ja maksullisten palveluiden kustannuksia maksulaskurilla, vastaanottaa ja täyttää sähköisiä lomakkeita sekä käyttää muita sähköisiä palveluja.

Korkeimman oikeuden portaalin kautta pääsee arkistoon, jossa on sekä ajankohtaisia korkeimman oikeuden tuomioita että historiallisia oikeustapauskokoelmia. Tiedot löytyvät alisivulta *Judikatūra* ('Oikeuskäytäntö').

Lisätietoa

Kansallisessa tuomioistuinportaalissa julkaistut tiedot ja korkeimman oikeuden sivustolla julkaistut korkeimman oikeuden tuomiot ja oikeustapauskokoelmat ovat tällä hetkellä saatavilla ainoastaan latviaksi.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/04/2020